

NBP Narodowy Bank Polski

Prezes
Adam Glapiński

Warszawa, 26 marca 2021 r.

DP-IV-MJ-024-101/21

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. *SPS-WP.020.82.13.2021*

Data wpływu *29.03.2021.*

Pani

Agnieszka Kaczmarska

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowna Pani,

W nawiązaniu do pisma z dnia 12 marca 2021 r. (znak: SPS-WP.020.82.3.2021) dotyczącego rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przeniesieniem środków z otwartych funduszy emerytalnych na indywidualne konta emerytalne (druk nr 1005), przedstawiam następujące stanowisko Narodowego Banku Polskiego.

Przedstawiając opinię do przedłożonego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przeniesieniem środków z otwartych funduszy emerytalnych na indywidualne konta emerytalne Narodowy Bank Polski zwraca uwagę, że w obecnych warunkach gospodarczych w dniu wyceny, zgodnie z którym zostaną umorzone jednostki rozrachunkowe OFE może nastąpić zmniejszenie wartości wyceny ich aktywów, co stanowi istotne ryzyko dla uczestników otwartych funduszy emerytalnych. Rozwiązania proponowane w niniejszym projekcie już *a priori* nie są w pełni korzystne z punktu widzenia interesów ubezpieczonych, bez względu na wybór, jakiego dokonają (transfer środków na nowe IKE albo do ZUS). W przypadku wyboru nowego IKE nastąpi bowiem zmniejszenie zgromadzonych środków w związku z pobraniem opłaty przekształceniowej oraz nie będzie możliwości wypłaty emerytury w postaci renty

dożywotniej. W drugim przypadku członek OFE, podejmując decyzję o przekazaniu środków do ZUS, utraci możliwość dziedziczenia zgromadzonych środków.

Narodowy Bank Polski podtrzymuje następujące uwagi zgłoszone w piśmie skierowanym do Pana Jerzego Kwiecińskiego, Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 21 czerwca 2019 r. (znak sprawy: DP-II-LP-024-296/19), które nie zostały uwzględnione przez projektodawcę:

1. W art. 39 ust. 6 pkt 2 projektu ustawodawca wskazuje, że wartość środków odpowiadających wartości umorzonych jednostek rozrachunkowych przez otwarty fundusz emerytalny na rachunku ubezpieczonego będącego członkiem OFE zostanie zaewidencjonowana na koncie ubezpieczonego, a nie na subkoncie. W rezultacie oznacza to, że z przeniesieniem środków z OFE do ZUS nie będzie się wiązała możliwość ich dziedziczenia. W opinii NBP nie jest zrozumiałe, dlaczego aktywa przenoszone z OFE do ZUS nie trafią na subkonto w ZUS, gdzie dziedziczenie zgromadzonych środków jest możliwe. Na subkonto w ZUS trafia część składki emerytalnej, która była przekazywana do OFE. Dotychczasowe zmiany w zakresie aktywów gromadzonych w OFE zawsze wiązały się z zachowaniem praw członków OFE do dziedziczenia środków. Obecne propozycje rozwiązań, w każdym z możliwych wariantów, oznaczają utratę pewnych praw, które posiadał dotychczas członek OFE.
2. W projektowanym art. 18 pkt 7 określono maksymalne stawki wynagrodzenia TFI za zarządzanie subfunduszem emerytalnym (0,478%) oraz przedemerytalnym (0,2%). Projektodawca proponuje również ograniczenie opłat za zarządzanie dla nowo otwieranych IKE i IKZE do 1,2% aktywów netto. Nie jest jednak zrozumiałe, dlaczego z obniżonej stawki opłaty za zarządzanie będą mogły skorzystać jedynie osoby, które zdecydują się na oszczędzanie na IKE lub IKZE po 28 stycznia 2022 r. Z kolei osoby, które gromadziły oszczędności przed tą datą będą obciążone wyższą opłatą za zarządzanie. Ujednolicenie stawek tych opłat za zarządzanie dla wszystkich IKE i IKZE (tj. obniżenie ich do stawek obowiązujących dla nowych IKE) przyczyniłoby się do rozwoju długoterminowych oszczędności emerytalnych w Polsce, co stanowi jeden z celów przedłożonego projektu. Pragniemy po raz kolejny nadmienić, że stawki wynagrodzenia za zarządzanie pobierane przez polskie towarzystwa funduszy inwestycyjnych należą do najwyższych w Europie. Promowanie gromadzenia oszczędności emerytalnych bez obniżania stawek wynagrodzenia jest rozwiązaniem korzystnym z punktu widzenia instytucji finansowych, ale nie z punktu widzenia

oszczędzających, a różnicowanie praw w zależności od daty zawarcia umowy jest wysoce niesprawiedliwe.

3. W projektowanym art. 18 pkt 7 maksymalna stawka wynagrodzenia TFI za zarządzanie subfunduszem emerytalnym stanowi nie więcej niż 70% wysokości opłaty za zarządzanie OFE. Niezrozumiałym jest jednak, dlaczego dla nowych IKE powstałych z przekształcenia OFE projektodawca zakłada wzrost opłaty zmiennej za osiągnięty wynik w porównaniu ze stawką obowiązującą w OFE, z 0,06% do 0,1% w skali roku. Regulacje dotyczące oszczędności emerytalnych powinny cechować się szczególną dbałością o bezpieczeństwo lokat, natomiast, zdaniem NBP, wprowadzenie wyższej stawki opłaty zmiennej za zarządzanie może skłaniać zarządzających do podejmowania większego ryzyka. Zdaniem Narodowego Banku Polskiego stawka wynagrodzenia zmiennego w subfunduszu emerytalnym nie powinna przewyższać poziomu obowiązującego w OFE.
4. NBP pragnie ponownie zauważyć, że wdrożenie proponowanych rozwiązań w formie nowej ustawy dodatkowo pogorszy przejrzystość polskiego systemu emerytalnego. Wejście w życie niniejszego projektu będzie oznaczało, że dotychczasowa *ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych* będzie miała *de facto* zastosowanie wyłącznie do pracowniczych funduszy emerytalnych (na polskim rynku obecnie funkcjonują dwa takie podmioty). Różnorodność dostępnych produktów emerytalnych oraz rozproszenie dotyczących ich regulacji w wielu aktach prawnych już dziś powodują, że system ten jest niezrozumiały dla dużej części Polaków. W tym kontekście warto zauważyć także, że na etapie prac legislacyjnych znajduje się jeszcze jeden projekt, który przewiduje wprowadzenie do krajowego porządku prawnego kolejnej formy oszczędzania na cele emerytalne w postaci ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego.
5. Art. 39 ust. 3 projektu ustawy wskazuje, że 29 listopada 2021 r. OFE dokona umorzenia jednostek rozrachunkowych, zapisanych na rachunku członka OFE. Natomiast zgodnie z art. 39 ust. 6 pkt 2 tego projektu, na dzień 4 września 2021 r. ZUS zaewidencjonuje na koncie ubezpieczonego wartość środków odpowiadających wartości umorzonych przez OFE jednostek rozrachunkowych. Zdaniem NBP nie jest zrozumiałe wsteczne ewidencjonowanie środków z OFE na koncie w ZUS. W związku z tym konieczna wydaje się weryfikacja terminów określonych w projekcie ustawy związanych z realizacją przeniesienia środków z OFE do ZUS oraz podanie uzasadnienia dla proponowanego rozwiązania.

6. W projektowanym art. 13 pkt 20 zmieniającym art. 65 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej: ustawa o sus) projektodawca określa limity obowiązujące specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty (SFIO), w który mogą być lokowane środki Funduszu Rezerwy Demograficznej (FRD), oraz limity inwestycyjne obowiązujące FRD. NBP zwracał wcześniej uwagę na brak uzasadnienia dla wprowadzania różnych limitów inwestycyjnych dla SFIO i FRD. W piśmie Pana Grzegorza Pudy, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju z dnia 29 sierpnia 2019 r. (znak sprawy: DP.0210.3.2019.PZ), zawierającego odniesienie się wnioskodawcy do uwag zgłoszonych do projektu *ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przeniesieniem środków z otwartych funduszy emerytalnych na indywidualne konta emerytalne*, zawarto informację o przyjęciu wspomnianej uwagi NBP. Sposób jej przyjęcia budzi jednak wątpliwości. Zdaniem NBP, biorąc pod uwagę treść zapisu art. 65 ust. 2 ustawy o sus, dodanie do treści art. 65 ust. 1 ustawy o sus wyrażenia „z uwzględnieniem funduszu inwestycyjnego, o którym mowa w art. 64 ust. 3” nie konsumuje treści uwagi NBP, o której mowa w tym punkcie. NBP pragnie zatem ponownie wskazać, iż w jego opinii niezasadne jest, aby limity inwestycyjne obowiązujące specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty, w który mogą być lokowane środki FRD, były inne niż limity inwestycyjne obowiązujące Fundusz Rezerwy Demograficznej.
7. Odnosząc się do projektowanego art. 18 pkt 15 projektu, NBP na poprzednim etapie prac legislacyjnych zwracał uwagę, iż w dodawanym art. 26h ust. 2 *ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego* określono dopuszczalne kategorie lokat jedynie dla subfunduszu przedemerytalnego oraz zwrócił uwagę na brak analogicznych zapisów dotyczących subfunduszu emerytalnego. Jakkolwiek w przywołanym wyżej piśmie Pana Grzegorza Pudy, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju wskazano, jakoby określone zostały ramy dla polityki inwestycyjnej subfunduszu emerytalnego, to zdaniem NBP wskazanie jedynie minimalnych limitów inwestycji w poszczególne kategorie lokat jest nadal niewystarczające. W opinii NBP konieczne zatem wydaje się wprowadzenie dodatkowych ograniczeń inwestycyjnych dla subfunduszy emerytalnych w odniesieniu do klas aktywów, w które podmioty te będą mogły inwestować, a więc rozwiązania analogicznego do tego, który obecnie obowiązuje OFE (art. 142 *ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych*, tekst jednolity Dz.U. z 2020 r., poz. 105).

8. W projektowanym art. 40 ust. 2 NBP sugeruje zamienić wyrażenie „w ostatnim dniu roboczym listopada 2021” na „30 listopada 2021”. Jest to rozwiązanie analogiczne do stosowanego przez projektodawcę w odniesieniu do innych jednostek redakcyjnych.
9. Zgodnie z art. 46 ust. 2 projektu OFE umorzą 29 października 2021 r. jednostki rozrachunkowe pozostające na rachunkach ich członków, którzy w terminie do 31 października 2022 r. osiągną wiek emerytalny. Umorzenie to nastąpi według wartości jednostki rozrachunkowej na dzień umorzenia. NBP prosi o podanie uzasadnienia dla zastosowania innego rozwiązania w odniesieniu do pozostałych członków OFE (zgodnie z art. 39 ust. 3 projektu 29 listopada 2021 r. OFE umorzą jednostki rozrachunkowe zapisane na rachunkach ich członków, według wartości tych jednostek na dzień 26 listopada 2021 r.).

Z wyrazami szacunku

Prezes
Narodowego Banku Polskiego
Adam Glapiński